

Повна назва: Диференціальна психологія

Статус: Нормативна

Мета: розвиток у студентів професійного мислення та засвоєння основних принципів, механізмів становлення і розвитку людської індивідуальності як цілісного феномену; засвоєння основних положень теорії та практики наукових досліджень структури індивідуальності на основі вивчення індивідуальних, типологічних та групових відмінностей між людьми.

Обсяг, методики, і технології викладання дисципліни:

Викладання теорії, методів і результатів досліджень з даної дисципліни відбувається у формі інтегративно-модульного навчання. Специфічність такої форми визначається тим, що вона базується на особистісно-діяльнісному підході і є інтегрованою технологією, яка забезпечує індивідуалізацію навчання: за змістом, темпом засвоєння, рівнем самостійності, методами і способами освоєння, способами контролю і самоконтролю.

Застосовуються фасилітативний суб'єкт-суб'єктний підхід у вищій освіті, інтерактивні методи навчання, T&D-технології (тренінг, коучінг, психологічне консультування в рамках методу Позитивної кроскультурної психотерапії Н. Пезешкіана).

Вивчення дисципліни підпорядковано принципам європейської кредитно-трансферної системи, що сприяє безперервній та активній роботі студентів під час оволодіння професійними знаннями, уміннями, навичками та особистісно-професійними якостями.

Тематичний план дисципліни «Диференціальна психологія» складається з двох змістових модулів, кожен з яких поєднує в собі відносно окремий самостійний блок дисципліни, який логічно пов'язує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом і взаємозв'язками.

Для визначення рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи навчання:

1) лекційні заняття, на яких викладається теоретичний матеріал, наводяться практичні приклади;

2) семінарські заняття, що передбачають підготовку теоретичних та практичних питань психології індивідуальних відмінностей та їх обговорення в аудиторії;

3) консультації, які проводяться з метою допомоги студентам у виконанні їх індивідуальних завдань та роз'яснення окремих розділів теоретичного матеріалу, відпрацювання студентами пропущених занять.

Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назви розділів та тем	Всього годин	За формами занять, годин				Самостійна робота студента	Форми контролю
			Аудиторні					
			лекційні	семінарські	практичні	лабораторні		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДИФЕРЕНЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ								
1	Диференціальна психологія як наука	6	2	1		3	Усне опитування та письмова перевірка	
2	Історія становлення диференціальної психології	6	2	1		3	Усне опитування та письмова перевірка	
3	Психогенетичний аналіз індивідуальних відмінностей	7	2	2		3	Усне опитування та письмова перевірка	

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЗМІСТОВІ ВЛАСТИВОСТІ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ВІДМІННОСТЕЙ							
4	Диференціація особистісних властивостей	9	4	2		3	Усне опитування та письмова перевірка
5	Диференціальна психологія міжстатевих відмінностей	9	4	2		3	Усне опитування та письмова перевірка
6	Диференціальна когнітологія	9	4	2		3	Усне опитування та письмова перевірка
7	Індивідуальний стиль діяльності та поведінки	6	2	1		3	Усне опитування та письмова перевірка
8	Мотиваційно-емоційні відмінності	6	2	1		3	Усне опитування та письмова перевірка
9	Детермінанти міжгрупових відмінностей. Соціоекономічний статус індивідуальності	5	2			3	Усне опитування та письмова перевірка
10	Соціокультурний фактор індивідуальності. Диференціальні кроскультурні дослідження націй та етносів	9	4	2		3	Усне опитування та письмова перевірка
Всього годин		72	28	14		30	

Знання та навички: студенти повинні знати:

- специфіку та історію становлення диференційної психології як окремої галузі психологічного знання;
- понятійний апарат даної галузі психологічної науки;
- сучасний стан психологічних досліджень в галузі диференційної психології;
- основні школи та підходи до вивчення індивідуальності;
- теоретичні основи аналізу індивідуально-психологічних відмінностей між людьми;
- сучасні уявлення про джерела індивідуальних відмінностей (впливу факторів спадковості та середовища в їх формуванні);
- структуру індивідуальності в різних підходах;
- концептуальні положення теорії інтегральної індивідуальності;
- специфіку взаємодії диференційної психології з різними галузями психології;
- класичні і сучасні, вітчизняні та зарубіжні наукові роботи з проблематики даної галузі;
- особливості психокорекційної, консультативної, психотерапевтичної та педагогічної роботи з особами різних психологічних типів.

вміти:

- використовувати категоріальний апарат диференційної психології;

- здійснювати порівняльний аналіз диференціально-психологічних концепцій, теорій, дослідницьких підходів;
- аналізувати та пояснювати основні джерела індивідуальних відмінностей, механізми становлення і розвитку людської індивідуальності як цілісного феномену;
- визначати індивідуально-психологічні особливості особистості, їх походження;
- застосовувати методи дослідження індивідуально-психологічних відмінностей як цілісної системи властивостей особистості;
- володіти методичними прийомами дослідження індивідуальних відмінностей, самостійно підбирати методики для вирішення поставленої задачі;
- аналізувати та пояснювати структуру індивідуальності на основі вивчення індивідуальних, типологічних та групових відмінностей;
- застосовувати системний підхід у вивченні індивідуальності; інтегрувати різноманітні дані про індивідуально-психологічні властивості досліджуваної людини в єдине цілісне уявлення про її індивідуальність;
- аналізувати власну психологічну індивідуальність та її прояви;
- застосовувати набуті знання у практичній роботі психолога;
- застосовувати знання про індивідуально-психологічні відмінності у практиці психологічної роботи: в педагогіці, у профдобрі, в управлінні, бізнесі, політиці, психологічному консультуванні, психотерапії, коучінгу та інших сферах діяльності практичного психолога.

Кількість годин (кількість кредитів ECTS): На вивчення навчальної дисципліни відводиться 72 години / 2 кредити ECTS.

Види робіт: Контроль за рівнем засвоєння матеріалу та знань студентів проводиться у таких формах: усні відповіді на семінарських заняттях; виконання контрольних письмових аудиторних робіт; захист першоджерел; виконання індивідуальних творчих завдань; залік.

Протягом триместру здійснюється поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час надання усних відповідей, захисту першоджерел, перевірки контрольних робіт та творчих завдань. Підсумковий контроль з дисципліни «Диференціальна психологія» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку в 7 триместрі, в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу.

Оцінювання:

Форма контролю	Максимальна оцінка одиниці контролю	Кількість заходів	Сума балів
Відповіді на семінарських заняттях	5	6	30
Контрольна робота	15	1	15
Захист першоджерела	15	1	15
Творче завдання	10	1	10
Загальна кількість балів			70
Залік			30
Всього за триместр			100

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, прийнятою у ЧНУ ім. Петра Могили. Найвища оцінка ставиться за вміння наводити протилежні підходи до оцінки тих чи інших феноменів, співставлення різних наукових позицій, вміння вести полеміку з дослідниками. Під час відповідей студент має продемонструвати не репродуктивну, а творчу розумову діяльність. Підсумкові триместрові рейтингові оцінки виставляються у балах та за шкалою ECTS.

Викладач:

Гусак Вікторія Михайлівна, старший викладач кафедри психології ЧНУ ім. Петра Могили. Стаж педагогічної діяльності – 7 років. Кількість виданих наукових праць – 20.

Сфера наукових інтересів: розвиток психологічної культури та особистісної зрілості студентів, фасилітативний суб'єкт-суб'єктний підхід у вищій освіті, інтерактивні методи навчання, неформальна освіта впродовж життя, T&D-технології.